

Hans Lidman – när brasfiskesuget blir som störst...

Hans Lidman i den miljö han älskade mest och fann ro och trygghet i. Att göra i ordning en brasa och koka sitt kaffe i en sotig kanna hör till fisket – precis som brasfiske med en god Hans Lidman-bok gör...!
(© Hans Lidman Sällskapet)

Att ha **Hans Lidman** som en favoritförfattare inom fiske och natur är varken speciellt originellt eller märkvärdigt! Tvärtom - det är en uppfattning som jag delar med i stort sett alla (nordiska) sport- och flugfiskare. Vad som däremot kan vara svårt med Hans Lidmans författarskap inom fiske- och naturskildringar är att välja ut en eller ett par böcker som bättre än de andra...

Om jag ändå ska försöka välja ut några av Hans Lidmans böcker om fiske så blir det några av hans tidigaste verk. Debutfiskeboken *"Fisket i våld"* (1942) är förstås given. Redan här finns Hans Lidmans säregna sätt att skildra upplevelserna vid fiskevatten och i den svenska naturen. Och i *"Det nappar i Svartån"* (1945) är hans speciella stil och språk än tydligare och i den boken börjar han den stilmässiga resa som ska göra honom till en mästare i att skildra natur- och fiskeupplevelser.

Andra fiskerelaterade böcker av Hans Lidman som finns i min bokhylla (och som gärna plockas fram när brasfiskesuget blir som störst) är *"Skogen kallar"* (1946), *"Fjällfisker hugger"* (1948) och *"Fiskefeber"* (1952). Ur hans senare produktion vill jag gärna nämna *"Napp i norr"* (1971) och *"Bruset från Björnmån"* (1976).

I övrigt hänvisar jag till den fylliga redovisning av Hans Lidmans böcker som finns på min hemsida.

Hans Lidman (© Hans Lidman Sällskapet)

Författarinфо:

Hans (Gustav Otto) Lidman föddes i Sveg, Härjedalen, den 22 augusti 1910. Redan samma år flyttade familjen till Edsbyn där fadern **Karl Otto Lidman** satsade på att starta en träförädlingsfabrik, sedan han försmädligt mist sin anställning som skogsinspektör i Sveg. Fadern sätter igång med sina fabriks-

planer, men möts av diverse motgångar, som gör att tillverkningen aldrig kommer igång som planerat. Bakslagen tär på honom och 1913, när sonen Hans är endast tre år gammal, tar Karl Otto Lidman sitt liv. En dramatisk och sorglig händelse som påverkade Hans Lidman i alla år.

Efter uppväxt och en skolgång, som han hellre tillbringade i skog och sjö än med att nöta skolbänken, hade den unge och rastlöse Hans Lidman flera tillfälliga arbeten. Om han ville kunde han titulera sig timmermätare, flottare, skogshuggare, vägbyggare, mm. och när han mönstrade för militärtjänst 1930 skrev han sig som "skogspraktikant".

Som ung var Hans Lidman intresserad av sin hembygd och dess natur, människor och historia. Voxnadalen och speciellt Ovanåkers socken, där Edsbyn var centralort, låg honom varmt om hjärtat och han började 1933 att skriva artiklar som publicerades i lokaltidningen *Ljusnan* och som handlade om hembygden – och om fiske. Senare fick han sina artiklar publicerade även i fack- och fisketidskrifter.

I början av 1940-talet fick Ovanåkers hembygdssällskap i uppdrag av Nordiska museet att intervjua socknens äldre och be dem berätta om gamla tider. Hans Lidman fick uppdraget och resultatet av intervjuerna blev – förutom de vederbörligt ifyllda intervjuformulären till Nordiska museet – fem böcker från Hans Lidmans penna. "Ovanåkersböckerna" gavs ut mellan 1941 och 1945 och de blev starten på Hans Lidmans omfattande författarskap.

Inspirerad och stärkt av sina hembygdsskriverier började Hans Lidman också att skriva ur "egen fatatur" om fiskefärder och naturupplevelser. Den första boken, *"Fisket i våld"*, utkom 1942 på J. A. Lindblads Förlag i Uppsala. Det var en ganska oansenlig bok – häftad och på endast 144 sidor – men för Hans Lidman var den ett bevis och tecken på att författarskapet kanske var hans framtid...

Någon som dock aldrig tvekade om Hans Lidmans författarskap var den unga skollärarinnan **Clary Näslund** som 1939 kommit från Härnösand till Edsbyn för sitt första lärarjobb. På jobbets allra första dag träffade hon "den där Lidman" och omedelbart tyckte uppstod! Clary och Hans blev snabbt ett par och Clary blev också något av hans egen musa, som inspirerade, stötte och pushade honom i hans skrivande och författarskap.

Hans Lidman Sällskapet

1987 bildades "Hans Lidman Sällskapet" med syfte att bl. a. öka förståelse för Hans Lidmans författarskap och främja forskning om honom. På sällskapets hemsida fanns information om Hans Lidman och hans författarskap. Där finns även försäljning av böcker och skrifter av och om Hans Lidman.

Varje år publicerar Hans Lidman Sällskapet en årskrift och man delar också ut *Hans Lidman Stipendiet*.

Hans Lidman Sällskapets hemsida hittar du [HÄR!](#)

Jag har långt ifrån alla Hans Lidmans böcker i min boksamling, men jag har några stycken. Och jag har också kommit över en del förstautgåvor av hans tidigare fiske- och naturböcker. Här är ett par av dem.

1943 gifte sig Clary Näslund och Hans Lidman och nu tog hans författarskap verklig fart. 1945 kom *"Det nappar i Svartån"*, som blev en stor framgång och idag är en klassiker inom sin genre. Under åren därefter kom en strid ström av Lidman-böcker. De flesta var fiske- och naturskildringar, men så småningom kom även böcker som skildrade möten med människor från Hans Lidmans många resor i Norden och böcker om konstnärsoriginal, etc.

Totalt omfattade Hans Lidmans författarskap närmare 50 böcker under hans livstid – och efter hans bortgång 1976 har ytterligare ett dussintal böcker utgivits postumt plus ett flertal nyttgåvor.

Även om bokrecensenter hade svårt att placera in Hans Lidman i något speciellt fack eller genre, så fick hans böcker oftast mycket god kritik och de blev snabbt populära hos en allt större läsekrets. Faktum är att Hans Lidman på 1950- och 1960-talen var den näst bäst säljande författaren i Sverige – endast slagen av **Astrid Lindgren!**

Men Hans Lidmans stora produktion hade också ett pris. Han ställde allt större krav på sig själv och på sitt författarskap och ibland blev de årliga långresorna till Nordkalotten eller till fiskeplatser i fjällen mer "måsten" än nöjen. Tankarna på faderns självmord plågade honom alltmer liksom tvångstankar kring hur det kändes att få en kall pistolpipa pressad mot sin nacke – en verklig händelse som han hade råkat ut för vid en resa i ryska Murmansk.

Natten till den 4 april 1976 blev ångesten för stor. Rädslan för att inte räcka till tog överhanden. Ensam i sitt arbetsrum plockade Hans Lidman fram sin revolver och avslutade sitt liv...

Den bild vi gärna har av Hans Lidman – en bekymmerslös bohem med slokhatt, fiskespön och ryggsäck. Men verkligheten var ofta en annan...
(© Hans Lidman Sällskapet)

© JP Flyfishing/JP Press Agency 2023

N.B.: Under min tid som chefredaktör för förbundstidningen *Sportfiskaren* gjorde jag 1987 en längre intervju med Hans Lidmans änka Clary Lidman i Edsbyn. Jag fick även en pratstund med hans mångårige fiskekompis **Stig Elvén**. Intervjuerna blev till en längre (och ganska uppmärksam) artikel där jag försökte ge "den gamla bilden av Hans Lidman". Artikelns finns att läsa på min hemsida – [klicka HÄR!](#)